

62. Perjantaina 26 päivänä toukokuuta 1989

kello 13

Siv.

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

tehdään päätös hallituksen toimenpiteitä tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi koskevasta ed. Juhantalon ym. välikysymyksestä 1685

Vaaleja:

1) Valtiovarainvaliokunnan ja toisen lakivaliokunnan täydennysvaalit 1686

Ainoa käsittely:

2) Asetus 7 päivästä huhtikuuta 1989 valtiovarainministeriön eräistä virkajärjestelyistä ”

Mainittu asetus (A n:o 4)
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26

Toinen käsittely:

3) Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta annetun lain 3 a ja 18 a §:n muuttamisesta sekä laiksi energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta 1687

Hallituksen esitys n:o 49
Lakialoite n:o 107/1988 vp.
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22

Siv. Suuren valiokunnan mietintö n:o 69

4) Ehdotus laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta 1691

Hallituksen esitys n:o 24
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19

Suuren valiokunnan mietintö n:o 63

5) Ehdotus laiksi vientitakuulain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 52
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20

Suuren valiokunnan mietintö n:o 64

6) Ehdotukset kemikaalilaiksi ja laiksi torjunta-ainelain 4 §:n muuttamisesta 1692

Hallituksen esitys n:o 93/1988 vp.
Toivomusaloitteet n:ot 277 ja 331/1987 vp.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 3
Suuren valiokunnan mietintö n:o 65

7) Ehdotus laiksi kalatalouden korotuskilainoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta 1697

Hallituksen esitys n:o 51
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3

Suuren valiokunnan mietintö n:o 66

8) Ehdotus laiksi työaikalain 3 §:n muuttamisesta ”

	Siv.		Siv.
Hallituksen esitys n:o 45		Hallituksen esitys n:o 78	
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11		Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12	
Suuren valiokunnan mietintö n:o 68			
9) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta ...	1699	17) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja laiksi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 4 a §:n muuttamisesta	1701
Hallituksen esitys n:o 43		Hallituksen esitys n:o 81	
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 10		Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 14	
Suuren valiokunnan mietintö n:o 67			
10) Ehdotus laiksi valtion eläkelain 5 ja 7 §:n muuttamisesta	"	Esitellään:	
Hallituksen esitys n:o 48		18) Ed. U. Leppäsen lakialoite n:o 46 laiksi rikoslain muuttamisesta	"
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 13			
Suuren valiokunnan mietintö n:o 70		Pöydällepanoa varten esitellään:	
11) Ehdotus laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta .	1700	19) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksestä laiksi atomivastuulain muuttamisesta (HE n:o 39)	1702
Hallituksen esitys n:o 36		20) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksestä laiksi Otaniemen sähkölaitoksen omaisuuden myymisestä Espoon Sähkö Oy -nimiselle osakeyhtiölle (HE n:o 70)	"
Lakivaliokunnan mietintö n:o 8		21) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 29 hallituksen esityksen johdosta laiksi Posti- ja telelaitoksesta (HE n:o 3).	"
Suuren valiokunnan mietintö n:o 71		22) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksen johdosta laiksi Valtionrautateistä (HE n:o 60) .	"
Ensimmäinen käsittely:		23) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden asuinrakennusten luovuttamisesta Rautatieasunnot Oy, Järnvägsbostäder Ab -nimiselle osakeyhtiölle (HE n:o 77)	"
12) Ehdotus laiksi polttoaineverosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta .	"	24) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi harjoittelukoululain muuttamisesta (HE n:o 50)	"
Hallituksen esitys n:o 68			
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23			
13) Ehdotus laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta	"		
Hallituksen esitys n:o 69			
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24			
14) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain 18 §:n muuttamisesta	1701		
Hallituksen esitys n:o 72			
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25			
15) Ehdotukset laeiksi Jyväskylän yliopistosta annetun lain 9 §:n, Joensuu yliopistosta annetun lain 9 §:n, Oulun yliopistosta annetun lain 9 §:n ja Kuopion yliopistosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta	"		
Hallituksen esitys n:o 73			
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6			
16) Ehdotus laiksi kansaneläkelain muuttamisesta	"	Puhetta johtaa puhemies Sorsa.	

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Hetemäki-Olander sekä edustajat Aaltonen, Fred, Hautala, Jokinen, Jokiniemi, Järvisalo-Kanerva, Kautto, Kohijoki, Korkia-Aho, Kuuskoski-Vikatmaa, Lax, Louvo, Löyttyjärvi, Myller, Mäkelä, Nyman, Paasilinna, Pietikäinen, Röntynen, Saastamoinen, Savela, Siitonen, Sillanpää, Säilynoja, Tiuri, Uitto, Wasz-Höckert, Vennamo ja Vuoristo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävän vuoksi ed. Aaltonen sekä yksityisasioiden takia edustajat Järvisalo-Kanerva, Louvo ja Nyman.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1988

Puhemies: Ilmoitetaan, että Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen viime maaliskuun 30 päivänä päivätyn kirjelmän ohella on eduskunnalle saapunut Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1988. Tämä kertomus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 199, 200, 216, 218—220, 224, 225, 227, 229, 231 ja 241. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Juhantalon ym. välikysymys hallituksen toimenpiteistä tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään päätös ed. Juhantalon ym. väli-

kysymyksestä, joka koskee hallituksen toimenpiteitä tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi. Keskustelu asiasta julistettiin eilen pidetyssä istunnossa päättyneeksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi yksinkertaisen päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: "Kuultuansa annetun selityksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen." Kutsun tätä puhemiehen ehdotukseksi.

Vastoin puhemiehen ehdotusta on tehty seuraavat kolme ehdotusta perustelluksi päiväjärjestykseen siirtymiseksi:

Ed. Juhantalo ed. Siuruaisen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa: "Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän pikaisiin toimenpiteisiin pääkaupunkiseudun hallitsemattoman kasvun hillitsemiseksi ja alueen asunto-, päivähoito- ja palveluongelmien ratkaisemiseksi, maakuntien tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi tehostamalla aluepolitiikkaa ja toteuttamalla maakuntahallinto, maa- ja metsätalouden, pienyritystoiminnan ja kotimaisen energian toimintaedellytysten takaamiseksi, peruspalvelujen säilyttämiseksi maaseudulla, kuntien välisten suurten taloudellisten erojen kaventamiseksi valtion tukea lisäämällä, ja toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta, ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Moilanen ed. Kankaanniemen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa: "Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta toteaa, että hallitus ei ole pystynyt aleupoliittisilla toimillaan mahdollistamaan maan eri alueiden tasapuolista kehitystä, hoitamaan perhe-, väestö- ja veropolitiikkaa niin, että tasapainoinen väestökehitys toteutuu, vaan on edistänyt väestökehityksen vinoutumista, eikä edistämään maaseudun mahdollisuuksia torjua rakennemuutoksen aiheuttamia häiriöitä kansalaisten toimeentulossa; ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Ed. Paloheimo ed. U. Leppäsen kannattamana on ehdottanut seuraavaa sanamuotoa:

"Kuultuaan hallituksen vastauksen eduskunta edellyttää hallituksen sen ohella, että aluepoliittista lainsäädäntöä uudistetaan ja tukitoimia, koulutusta sekä tutkimusta tehostetaan, pikaisesti tekävän päätökset ja antavan eduskunnalle tarvittavat esitykset:

1) sosiaaliturvamaksujen alueellisesta por-

rastamisesta, teleliikenteen tariffien alentamisesta ja työvoimavaltaiten pienten ja keski suurten yritysten tukemisesta siten, että uusien työpaikkojen syntyminen ohjataan pääkaupunkiseudun ulkopuolelle;

2) ympäristöystävällisen raideliikenteen kehittämisestä pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen hoitamiseksi ja rautatieliikenteen säilyttämisestä ja parantamisesta koko maassa;

3) haja-asutusalueiden palvelujen turvaamisesta, uusien pienyritysten käynnistämisen tukemisesta sekä työpaikkoja tarjoavan ja ekologisesti mielekkään maa- ja metsätalouden säilyttämisestä puhtaiden elintarvikkeiden tuottamiseksi omassa maassa;

4) epäinhimillisen asuntotilanteen korjaamisesta lisäämällä olennaisesti vuokra-asuntojen tarjontaa erityisesti nuorille ja vähävaraisille ohjaamalla työpaikkojen syntyä siten, ettei jo valmiiksi rakennettuja asuntoja ja yhdyskuntia jää tyhjilleen;

ja siirtyy päiväjärjestykseen."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Päiväjärjestykseen siirtymistä koskevista ehdotuksista äänestettäessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Juhantalon ehdotuksesta ed. Paloheimon ehdotusta vastaan, sen jälkeen voittaneesta ed. Moilasan ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta ehdotuksesta puhemiehen ehdotusta vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Paloheimon ja ed. Juhantalon ehdotusten välillä.

Ed. Paloheimon ehdotus "jaa", ed. Juhantalon ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 116 jaa- ja 54 ei-ääntä; poissa 29. (Koneään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Paloheimon ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Moilasan ja ed. Paloheimon ehdotusten välillä.

Ed. Moilasan ehdotus "jaa", ed. Paloheimon ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 59 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 29. (Koneään. 2)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Moilasan ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Moilasan ehdotuksesta puhemiehen ehdotusta vastaan.

Puhemiehen ehdotus "jaa", ed. Moilasan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 59 ei-ääntä; poissa 29. (Koneään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiehen ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valtiovarainvaliokunnan ja toisen lakivaliokunnan täydennysvaalit

Puhemies: Päiväjärjestyksen 1) asiana on erikoisvaliokuntien täydennysvaalit. Kun valtiovarainvaliokunnan ja toisen lakivaliokunnan täydennysvaaleja varten vaalisäännön 7 ja 19 §:n mukaisesti jätetyissä ehdokaslistoissa, jotka puhemiehistö on tänään pitämässään kokouksessa tarkastanut ja hyväksynyt, on valiokuntien jäseniksi ja varajäseniksi ehdotettu valittaviksi yhtä monta kuin vaaleissa on valittavia, totean vaalisäännön 10 §:n nojalla, että vaalit ovat yksimieliset ja että valituiksi ovat tulleet ehdokaslistojen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan jäseneksi ed. Isohookana-Asunmaa ja varajäseneksi ed. Pekkarinen sekä toiseen lakivaliokuntaan jäseneksi ed. Puisto ja varajäseneksi ed. Lapiolahti.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Asetus 7 päivältä huhtikuuta 1989 valtiovarainministeriön eräistä virkajärjestelyistä

Ainoa käsittely

Mainittu asetusta (A n:o 4)

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta annetun lain 3 a ja 18 a §:n muuttamisesta sekä laiksi energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 49
Lakialoite n:o 107/1988 vp.
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22
Suuren valiokunnan mietintö n:o 69

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 69. Ensinnä ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Valiokunta on käsitellyt nyt esillä olevan asian yhteydessä lakialoitteen n:o 107 ja esittää tuon lakialoitteen hylättäväksi. Kun tulen tekemään ehdotuksen tämän lakialoitteen ottamisesta ensimmäisen lakiehdotuksen osalta käsittelyn pohjaksi, perustelen lyhyesti tämän lakialoitteen.

Kotitalouksilta kerättävät välilliset verot ovat kaikkein epäsolidaarisin verotuksen muoto. Jos liikevaihtoveroa tai muita välillisiä veroja korotetaan, se tarkoittaa käytännössä sitä, että pienituloisimmat pannaan maksamaan suurituloisille annettavat verohelpotukset. Näinhän meillä on vuosien varrella tapahtunut, ja tämä eduskunta aivan hiljattain päätti puolen prosentin liikevaihtoveron väliaikaisesta korottamisesta. Ainoa mahdollisuus helpottaa pienituloisimpien asemaa tai lähes ainoa mahdollisuus verotuksen avulla onkin liikevaihtoveron ja muiden välillisten verojen vähentäminen. Välilli-

siä veroja pienentämällä voidaan myös vähentää niitä inflaatiopaineita, jotka kansantaloudessamme ovat jälleen elpymässä.

Edellä esitettyyn perustuen lakialoitteessa ehdotetaan välillisen verotuksen puolella perusteellisen veroremontin käynnistämistä, ja aloitteessamme toteamme tällöin verouudistuksesta hyötyvän kaikkien tulonsaajaryhmien markoissa laskettuna yhtä paljon, mutta pieni- ja keskituloiset hyötyisivät tästä verouudistuksesta suhteellisesti enemmän kuin suurituloisimmat.

Meidän lakialoitteemme hyväksyminen tarkoittaisi sitä, että suuryritysten, pääomavaltaiten yritysten verorasitusta meillä korotettaisiin lähemmäksi kansainvälistä keskitasoa. Sen sijaan kotitalouksien verorasitus välillisten verojen muodossa pienenesi lähemmäksi kansainvälistä tasoa mutta ei vielä saavuttaisi sitä.

Me siis ehdotamme, että välttämättömyystarvikkeiden vapauttaminen liikevaihtoverosta aloitettaisiin. Näillä välttämättömyystarvikkeilla tarkoitamme tässä yhteydessä elintarvikkeita, vaatteita, jalkineita ja kirjoja sekä kotitalouksien käyttämää energiaa. Me esitämme, että elintarvikkeiden liikevaihtoverosta vapautetaan välittömästi leipä- ja viljatuotteet, hedelmät, marjat, juurekset, vihannekset, perunat sekä kahvi. Muista välttämättömyystarvikkeista esitämme vaatteiden ja jalkineiden sekä kirjojen vapauttamista liikevaihtoverosta. Kotitalouksien vapauttamisen energian käytön liikevaihtoverosta esitämme rahoitettavaksi teollisuudelta kerättäviltä polttoaine- ja sähköveroilla, joita ei tällä vaan erillisellä lailla toteutettaisiin.

Tässä yhteydessä ehdotamme säädettäväksi myös jättemateriaalin myynnin verottomaksi, kun myyjänä on jätteen alkuperäinen kerääjä. Liikevaihtoverosta vapautettaviksi ehdotamme maassamme tällä hetkellä yleisimmin kerätyn paperi-, vaate- ja lasimateriaalin sekä muovi- ja metallimateriaalin.

Viime aikoina on ilmennyt, että rajankäynti käsityöläisen ja taiteilijan teoksen välillä on vaikea. Tästä syystä lakialoitteessamme ehdotetaan 8 §:n muuttamista siten, että luonnollinen henkilö ei olisi liikevaihtoverovelvollinen harjoittaessaan toimintaansa liiketoimipaikassa tai muualla, jos hänen toimintansa käsittää itse valmistettujen tavaroiden myyntiä ja tavaroihin kohdistuvia

työsuorituksia ja hän käyttää enintään yhtä perheensä ulkopuolista apulaista.

Edellä esitetyt muutokset arviomme mukaan vähentäisivät kotitalouksien maksamia välillisiä veroja noin 4,5 miljardia markkaa. Tästä ruoka- ja vaatemenojen osuus olisi noin 3 miljardia, energiamenojen osuus noin 1 miljardi ja telepalvelujen osuus runsaat puoli miljardia markkaa. Vastaavasti toisella lakialoitteella olemme esittäneet yritysten maksamien välillisten verojen lisäämistä siten kuin edellä kerroin pääomavaltaisista yrityksistä.

Herra puhemies! Olen perustellut lakialoitteen n:o 107/1988 vp., jonka nyt ehdotan otettavaksi käsittelyn pohjaksi ensimmäisen lakiehdotuksen osalta.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Ed. Laine perusteli sen, että lakialoite otettaisiin käsittelyn pohjaksi, ja siinä oli monia sellaisia asioita, joista eduskunnassa on viime talvikaudenkin aikana moneen kertaan puhuttu muidenkin ryhmien taholta, että näin tulisi menetellä. Sen vuoksi toivon, että tämä aloite saa kannatusta, ja itse tässä yhteydessä kannatan ed. Laineen ehdotusta.

Ed. Mäki-Hakola: Herra puhemies! Voihan asiaa näinkin laajentaa kuin ed. Laine täällä esittää. Totean kuitenkin, että nyt ovat kyseessä energiainvestoinnit ja energian käyttö ja vain nämä, eli maakaasun kannattamatonta käyttöä jatketaan valtion tuella noin 100 miljoonalla markalla vuodessa ja kertakäyttöasiana asiallisesti on kyseessä Porin Tahkoluotoon rakennettavan hiilivoimalan liikevaihtoveron helpottaminen, joka merkitsee kertamenona valtiolle noin 250 miljoonan markan verotulojen menetystä. Tässä asiassa ei ole muusta kysymys. Ed. Laine haluaa nyt rakentaa uudestaan koko liikevaihtoverojärjestelmää. Asiaa tietysti voidaan näinkin laajentaa, mutta on aika vaikea kuvitella, että tässä yhteydessä alettaisiin edetä ed. Laineen esittämällä tavalla koko rakennetta käsittävään keskusteluun.

Ed. Hokkanen: Herra puhemies! Haluan todeta, että tämä esitys, jolla maakaasu säädettäisiin vapaaksi liikevaihtoverosta, on perusteltu ja varsin kannatettava. Tarkoituksena on, että maakaasun verovapauteen tulisi 10 vuoden mittainen jatkoaika eli verova-

paus olisi voimassa vuoteen 2001 asti. Minusta on oikein, että pyritään tätä ympäristöystävällistä hyvää maakaasua suosimaan verotuksella. Siinä mielessä huomion kiinnittäminen tähän asiaan täällä täysistunnossa on varmasti paikallaan. Eli haluan tukea ed. Mäki-Hakolan näkemystä siitä, että meillä on todellakin tärkeästä lainsäädäntöhankkeesta nyt kyse.

Maakaasu on myös siinä mielessä tärkeä asia, että tuodaan Neuvostoliitosta Suomeen, ja tuonti tulisi turvata samoin kuin se, että monet kaupungit, jotka maakaasulaitoksia rakentavat, voisivat investointejaan hyödyntää nyt ja myös tulevaisuudessa. Haluan todeta, että tämä on hyvä ja kannatettava lakialoite.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Keskusta on valmis hyväksymään hallituksen esityksen, joka edistää ja turvaa maakaasun käyttöä, ja myös tukee lauhdutusvoimalaitosten rakentamista. Mutta, herra puhemies, en malta tässä yhteydessä olla puuttumatta erääseen räikeään epäkohtaan, joka sisältyy omalla tavallaan tähän lainsäädäntöön. Nimittäin näiden voimalaitosten rakentaminen samoin kuin yleensäkin tuotannolliset investoinnit ovat vähennyskelpoisia liikevaihtoverotuksessa, mutta sen sijaan niihin liittyvät ympäristönsuojeluinvestoinnit ovat liikevaihtoverollisia.

Tämä asia on ollut useasti esillä eduskunnassa, ja laidasta laitaan kaikki edustajat ovat kannattaneet kiireellisiä välittömiä toimenpiteitä, joilla ympäristönsuojeluinvestoinnit vapautettaisiin liikevaihtoverosta ja tehtäisiin vähennyskelpoisiksi. Mutta vielä kukaan mitään ei ole tapahtunut. Tässäkin yhteydessä haluaisin kiinnittää eduskunnan huomiota siihen, että tämä asia on pikaisesti saatava järjestykseen.

Ed. Laine: Herra puhemies! Ensinnä ihmettelen, että valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja, joka on ehdottamani lakialoitteen esittänyt tässä yhteydessä hylättäväksi, ei ole aloitteeseen näköjään tutustunut, koska hän antaa sellaisen kuvan, kuin tämä lakialoite poistaisi maakaasulta liikevaihtoverovapauden. Lakialoitteessa nimenomaan ehdotetaan myös maakaasun olevan verosta vapaan, kuten se on nykyisin, ja jolta osin hallituksen esitys tarkoittaa, sanoisinko, jatkoaikaa.

Tämä lakialoite, jonka olen ehdottanut käsittelyn pohjaksi, ei ole siis tältä osin mitenkään ristiriidassa hallituksen esityksen kanssa. Taas se, että lakialoitteessa mennään ulommaksi ja että tässä yhteydessä teen sitä koskevan ehdotuksen, on luonnollista nimenomaan sen vuoksi, että valiokunta on ottanut aloitteen käsittelyyn ja esittää sen hylättäväksi. Täällä on sellainen valtiopäiväjärjestys voimassa — ja meillä edustajilla tietysti jonkin näköinen velvollisuuskin — että silloin, kun oma aloite on esillä, ehdotetaan se hyväksyttäväksi. Itse aloitteen perustelut puhuvat sen hyväksymisen puolesta.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Ed. E. Aholle haluan todeta, että liikevaihtoverotuksen kokonaisuudistus on parastaikaa vireillä. Meillä istuu professori Kari S. Tikan johdolla toimikunta, jonka määräaika päättyy tämän kuun lopussa. Toimikunnan mietintö tullaan julkistamaan kesäkuun alkupuolella. Toimikunnan tehtäväksiantoon kuuluu selvittää, millä tavalla liikevaihtoveron kertaantuvuutta voidaan ehkäistä.

Tämän toimeksiannon perusteella voidaan myös olettaa, että toimikunta tulee esittämään toimenpiteitä, joilla luonnonsuojeluinvestointien kertaantuva liikevaihtoverotus voitaisiin poistaa, eli että luonnonsuojeluinvestoinnit tulisivat vähennyskelpoisiksi liikevaihtoverotuksessa. Ainakin meillä kokouksessa toivotaan, että toimikunnan mietinnön pohjalta jo ensi kesänä hallituksessa voitaisiin tehdä ratkaisuja, jotka olisivat tälläkin tavalla luonnonsuojeluystävällisiä. Haluan myös huomauttaa siitä, että itse tämä lakiesitys tukee melkoisen merkittävällä tavalla maakaasua, joka on todettu ympäristöystävälliseksi polttoaineeksi, ja tälläkin tavalla mielestäni osoittaa hallituksen oikeata ympäristöpoliittista profiilia.

Ed. Elo: Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä haluan porilaisena kansanedustajana todeta tyytyväisyyteni siitä, että hallitus toi tämän lakiesityksen eduskunnan käsittelyyn ja että eduskunta nyt näyttää sen suhteellisen yksimielisesti myös hyväksyvän. Porissa on viime viikkoina käynnistetty kyllä aika laaja kampanja eräiden henkilöiden taholta. Tämä kampanja tähtää siihen, ettei hiilivoimalaa rakennettaisi, ja pelotellaan erilaisilla ympäristövaikutuksilla.

On aivan selvää, että hiilivoimala tuo ympäristöongelmia jonkin verran lisää, mutta ainakin henkilökohtaisesti olen yrittänyt vakuuttaa porilaisille, että ympäristönsuojeluinvestointeihin kiinnitetään erityistä huomiota, kun tämä hiilivoimala sinne toivottavasti mahdollisimman pian rakennetaan. Tässä yhteydessä, herra puhemies, haluan vielä tuoda porilaisten terveisenä sen toivomuksen, että todella päästöt saataisiin miniimiin, kun tämä hiilivoimala saa lopullisen muotonsa.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Ed. Sasille haluaisin todeta, että valmistelutyötä liikevaihtoverolainsäädännön muuttamiseksi siten, että ympäristönsuojeluinvestoinnit vapautettaisiin liikevaihtoverosta, on jo tehty aivan riittävästi, ja perustietämys siitä asiasta on olemassa. On vain tahdon asia, saadaanko siitä esitys eduskunnalle vai ei.

Edelleen totean, että tämä hallituksen esitys on mainio esimerkki siitä, että jos jotakin asiaa pidetään kiireellisenä ja halutaan sitä nopeasti muuttaa, se on mahdollista ja se voidaan tehdä ilman, että sitä sidotaan muihin liikevaihtoverouudistukseen tai budjettiesityksiin. Suomi on sitoutunut vähentämään rikki- ja typpipäästöjä. Jos näitä sitoumuksia halutaan todella käytännössä noudattaa, liikevaihtoverotuksen uudistamisella on kiire.

Ed. Soininvaara: Herra puhemies! Esillä olevan lakiesityksen ensimmäisessä laissa ollaan vähentämässä maakaasun liikevaihtoverotusta, ja se on tässä vaiheessa hyvä asia siitä huolimatta, että se alentaa energian hintaa. Mutta siirtyminen maakaasuun on sen verran hyvä asia, että tätä voimme olla tukemassa.

Mutta tämä toinen laki, joka käytännössä merkitsee päätöksen tekemistä hiilivoimalaitoksen, lauhdevoimalaitoksen, rakentamisesta Poriin, ei mielestämme ole mitenkään perusteltavissa. Se on osa sitä politiikkaa, jolla verotuksella subventoidaan energian käyttöä ottamalla siihen kohdistuvaa verotusta pois. Niinpä tulemmekin kolmannessa käsittelyssä esittämään tämän lain hylkäämistä osittain niistä syistä, joita ed. Elo hieman valottikin.

Mitä tulee sitten ed. Laineen lakialoitteeseen, on minusta hieman erikoista ottaa se

käsittelyyn tämän asian yhteydessä, kun se käsittelee aivan toista asiaa. Mutta kun valiokunta sen nyt on ottanut, se täytyy käsitellä. Ed. Laineen aloitteessa on sekä erittäin kannatettavia asioita että myös asioita, joiden käytännön toteuttaminen on kohtalaisen hankalaa. Sehän edellyttäisi sitä, että meillä olisi hyvin monimutkainen järjestelmä esimerkiksi valintamyymlöissä, joissa myytäisiin liikevaihtoveron alaisia tuotteita ja niitä, jotka eivät ole liikevaihtoveron alaisia.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Puutun minäkin ympäristönsuojeluinvestointien liikevaihtoverosta vapauttamiseen. Olen monta kertaa tämän talven aikana kiinnittänyt huomiota siihen, että jo viime elokuussa jokaisen neljän suuren puolueen puoluesihteerit ottivat voimakkaasti kantaa sen puolesta, että ympäristönsuojeluinvestoinnit vapautettaisiin liikevaihtoverosta. Mitään ei ole tapahtunut. Systemaattisesti läpi koko talven muutaman kuukauden väliajoin asiaan on palattu ja todettu tämä sama asia. Edelleen ollaan nollatilanteessa.

Täällä on ruvettu käyttämään ilmaisua älyllinen epärehellisyys. Minusta tässä tapauksessa se on saavuttanut aika kohtalokkaan asteen. Siis käytetään jonkinlaisena populistisina suosion tavoittelun keinoina näin vakavaa asiaa ja samalla vaikutetaan siirtävästi ympäristönsuojeluinvestointeihin. Minusta tämä on äärimmäisen kohtuutonta Suomen luonnon ja ihmisen tulevaisuuden kannalta.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaille haluan todeta sen, että kun tästä asiasta täällä salissa viime syksynä keskusteltiin, jo tuolloin ministeri Puolanne viittasi professori Tikan johdolla työskentelevään toimikuntaan. Todellakin, kuten aikaisemmin jo totesin, tarkoitus on se, että tämän kuun lopulla eli ensi viikolla toimikunta saa mietintönsä valmiiksi.

Tämän jälkeen, kun liikevaihtoverotuksen kokonaisuudistusta tehdään, on olemassa täydet edellytykset sille, että ympäristönsuojeluinvestoinnit voidaan saada liikevaihtoverovähennyksen piiriin. Mielestäni, ed. Pulliainen, ensi syksynä voi arvostella hallitusta, jos ne lupaukset, joita viime syksynä ja nyt annetaan, eivät pidä paikkaansa eli että tuo vähennysoikeus toteutuisi.

Ed. Mäki-Hakola: Herra puhemies! En lähde toistamaan sitä, mitä asiasta ensimmäisessä käsittelyssä sanoin. Totean vain, että jo edellinen hallitus teki päätöksen Porin kivihiilivoimalan perustamisesta ja nykyinen hallitus sen toteuttaa. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että hallitus ja johtavat poliitikot ovat käsitelleet ydinvoimalaitosasiaa niin kuin sormeiltaisiiin kuumaa hellan kantta.

Totean, että tämä kivihiilivoimala on ympäristön kannalta varsin hankala asia toteutettavaksi ja näin suurena varsinkin eli 550 megawatin suuruisena eli noin puolitoistakertaisena esimerkiksi Loviisan yhden yksikön teho. Mutta tämä on tällä kertaa pakko hyväksyä, koska muulla tavalla emme voi taata, että lähivuosina suomalainen yhteiskunta saa kaikissa vaiheissa riittävästi energiaa, niin valitettava kuin ympäristönsuojelun kannalta tämä ratkaisu onkin.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Ed. Sasille toteaisin, että ihmettelen tätä logiikkaa: Miksi ympäristönsuojeluinvestointien ja liikevaihtoveromuutosten toteuttamista pitää odottaa ja odottaa Tikan toimikunnan työn tuloksia, jotta lakiehdotuksia tänne eduskuntaan saadaan? Kuitenkin samanaikaisesti meille tuodaan tänne maakaasun käyttöä ja kivihiilivoimalan rakentamista koskevia liikevaihtoveromuutoksia. Miksei niiden osalta voitu yhtä lailla odottaa Tikan toimikunnan mietintöä?

Minä tiedän, että vastaukseksi tulee se, että aikataulut ovat sellaisia ja sellaisia. Myös ympäristönsuojeluinvestointien aikataulut ovat erittäin tiukat. Suomi on sitoutunut tiettyyn aikatauluun, joka aiheuttaa meille aikamoisia taloudellisia paineita lähivuosien aikana.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Vastauksena ed. Sasille toteaisin, että asiat voidaan ryhmitellä kahteen kategoriaan. Toiseen kuuluvat ne, joita tarvitsee tutkia, ja toiseen ne, jotka ovat niin itsestään selviä ja yksinkertaisia, että niitä ei tarvitse tutkia. Tämä ympäristönsuojeluinvestointien liikevaihtoverovapauden hoitaminen on niitä yksinkertaisia asioita, lainsäädännöllisteknisesti, asiallisesti selvä, on malleja vaikka kuinka paljon. Kysymys on vain tahdon vallasta eikä mistään muusta. Ja jos sitä tahtoa on, niin se voidaan hoitaa hetkessä lakiehdotuksena eduskuntaan.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Ed. Pulliaiselle haluan todeta, että tuskin mitään sen vaikeampaa oppia tässä maassa on kuin liikevaihtoverotus, jota yleisesti mutteriopiksi kutsutaan. Sanoisin, että tässä suhteessa, kun kuitenkin vähennysoikeuksien kohdalla on kysymys periaatteellisesta muutoksesta, ratkaisu sopii hyvin Tikan toimikunnan ratkaisujen yhteyteen.

Ed. E. Aholle haluan todeta sen, miksi tämä lakiehdotus, joka nyt on toisessa käsittelyssä, on tarkoitus käsitellä nyt. Se liittyy kahteen konkreettiseen hankkeeseen, Porin kivihiilivoimalahankkeeseen ja Helsingin maakaasuratkaisuihin. Ne ovat kiireellisiä ratkaisuja ja niiden osalta ei valitettavasti ole voitu jäädä odottamaan myöhempiä vaiheita.

Ed. E. Aho: Herra puhemies! Tämä keskustelu lienee tältä erää nyt syytä lopettaa. Totean kuitenkin, että esimerkiksi Porin voimalassa on yhtä kiireellistä huolehtia siihen liittyvien ympäristönsuojeluinvestointien liikevaihtoverovapaudesta kuin sen energiantuotantoinvestointienkin liikevaihtoverovapaudesta, vai mitä, ed. Sasi?

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelussa on ed. Laine ed. Stenius-Kaukosen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin ensimmäisen lakiehdotuksen osalta lakialoitteeseen n:o 107/1988 vp. sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan mietinnön, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on ed. Laineen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 139 jaa- ja 7 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 51. (Koneään. 4)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan mietinnön.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvien ensimmäisen lakiehdotuksen 3 a ja 18 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 2 ja 3 §, voimaantulo- ja soveltamissäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi elintarviketuotteiden valmiste- ja verotuksesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 24

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19

Suuren valiokunnan mietintö n:o 63

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 63. Ensinnä ensinnä asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 4 a, 5 ja 9 §, lakiehdotuksen liitteinä oleva verotaulukko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi vientitakuulain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 52

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20

Suuren valiokunnan mietintö n:o 64

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 64. Ensinnä ensinnä asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 2 b ja 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset kemikaalilaiksi ja laiksi torjunta-ainelain 4 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 93/1988 vp.

Toivomusaloitteet n:ot 277 ja 331/1987 vp.

Talousvaliokunnan mietintö n:o 3

Suuren valiokunnan mietintö n:o 65

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 65. Ensinnä sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Lain ensimmäisen käsittelyn aikana käytiin varsin perusteellisen puheenvuoron kemikaalilakiehdotuksen nykyasusta ja siihen liittyvistä keskeisistä näkökohdista. Silloin totesin, että eräs tämän lain heikkous on sen asetuspainotteisuus. Jätetään siis varsin paljon olennaisia asioita asetuksella säädettäväksi.

Varsinaisen syyn tänne eteen tulemiseeni tällä kertaa toisen käsittelyn yhteydessä antoi tänä aamuna lehdistä lukemani ympäristöministerin kannanotto, jossa hän totesi, että jos kieltopäätöksiä annetaan, niiden tulee olla valtioneuvoston päätösratkaisuja. Minä epäilen ensinnäkin, ettei nykyiseltä hallitukselta tule minkäänlaisia kieltopäätöksiä vahingollisten kemikaalien osalta. Teollisuuden Keskusliitto pitää siitä huolen, niin kuin on freoniasiaassakin havaittu viime tuntien aikana.

Toiseksi paljon vakavampana asiana pidän erästä toista lähestymistapaa, joka on riippumaton hallitusten tahdosta ja koostumuksesta, nimittäin ulkomailta saatua esimerkkiä aivan viime päiviltä, että mikäli jokin valtio

aikoo kieltää jonkin vahingollisen kemikaalin käytön, niin kaupanestenäkökohtaan perustuen tämä kieltopäätös estetään. Mitä tästä sitten pitäisi seurata? Siitä mielestäni pitäisi seurata se, että kieltopäätökset pitäisi saada lain muotoon ja vielä pitemmälle vietynä ne pitäisi saada sillä tavalla mahdollisimman pian Suomen tasavallassa lain muotoon, että jo nyt ne kemikaalit, jotka on todella vahingollisiksi havaittu, saatettaisiin lakiin kielletyiksi aineiksi tietystä päivämäärästä lukien ja olisi säädökset ylimenokauden järjestelyistä. Jo tällä hetkellä tähän vahingollisten kemikaalien ryhmään kuuluvat freonit ja halonit, joista varmasti ensi viikolla täällä puhutaan hyvin paljon, niihin kuuluvat kloorifenolit, niihin kuuluu ilman muuta hiilitetrakloridi, joka on hyvin laajasti käytetty liuotin ja joka on hyvin vaarallinen aine myös otsonikerroksen tuhoamismielessä, ja päästömielessä elinympäristöömme dioksiinit ja furanit.

Tässä suhteessa minusta tuntuu, että istuvalla hallituksella ja meillä vihreillä on syvälinen näkemysero siitä, millä tavalla näitä asioita täällä pitäisi hoitaa. Tämän vuoksi tämä keskustelu on syytä käydä aina, kun siihen tulee tilaisuus.

Arvoisa puhemies! Osoituksena siitä, kuinka nopeasti asioiden kehittäminen saattaa edetä, totean muutamia näkökohtia freonien ja halonien käyttökieltotilanteesta maapallolla viime viikkojen tapahtumien valossa. Tässä II vastalauseessahan on ehdotus pykälämuodoksi, jossa ehdotetaan tätä kieltoa, joten tämä johdattelu on paikallaan.

Freonien suurimmat valmistajat Hoechst ja DuPont ovat päättäneet lopettaa freonien valmistuksen. Toissa viikolla Japani asetti niitten tuottamiselle kiintiöt, tosin ei vielä kieltänyt kokonaan valmistamista, mutta asetti kiintiöt valmistettaville määriille. Aerosolituottajien Euroopan liitto päätti kaksi viikkoa sitten, että niiden alaisissa tuotantolaitoksissa tulee tuotannon vähennyksen olla 90 % ensi vuoden aikana. Ainoaksi merkittäväksi valmistajaksi freoneille jää saksalainen Kalichemie.

Viime viikkojen aikana Länsi-Saksa, Ranska, Ruotsi ja Norja ovat lähteneet nopeasti etenemään käyttökieltotiellä, Ruotsi pyrkien vuoden 1995 alkuun mennessä luopumaan freonien käytöstä. Unepin johtaja ja tasavaltamme herra presidentti ottivat selväs-

ti kantaa näihin asioihin äskettäisessä kongressissa täällä Helsingissä ja vaativat mahdollisimman nopeita toimenpiteitä. Olisiko kohtuullista ajatella, että sellainen olisi esimerkiksi se tahti, jonka Ruotsi on omaksunut? Tämän vuoksi on erinomaisen hyvä asia, että voimme suorittaa eräänlaisen harjoitusäänestyksen freonien ja halonien käyttökieltoasiassa myös kemikaalilain käsittelyn yhteydessä tänä päivänä.

Ed. Andersson: Herra puhemies, herrat! Käytin lain ensimmäisessä käsittelyssä puheenvuoron tästä kemikaalilaista enkä aio toistaa kaikkea, mitä silloin sanoin. Kuitenkin esitän joitakin näkökohtia, koska tämä on käsitykseni mukaan erittäin tärkeä ja keskeinen laki, erittäin tärkeä ja keskeinen meille kaikille. Tällä hetkellä erittäin suuri ongelma on kemiallisten aineiden lukumäärä. Kun tiedetään, että tänään käytetään tuotannossa ja teollisuudessa yli 70 000 erilaista kemikaalista ainetta, kun näitä jatkuvasti tulee lisää ja kun näistä ainoastaan muutamien tuhannen haittavaikutuksia ihmisille ja ympäristölle on tutkittu, ymmärrämme, että tämä kemikaalien määrä jo sinänsä muodostaa sellaisen vaaran, joka erästä asiantuntijan lausuntoa käyttäen uhkaa tukahduttaa meidät ihan muutaman kymmenen vuoden sisällä, mikäli mitään radikaalia ja rajoittavaa ei tehdä. Tämä on eräs tärkeä näkökohta.

Toinen on se, mistä ed. Pulliainen puhuu ja mikä liittyy siihen, että taas ollaan tekemässä tyypillistä puitelakiä, joka siirtää valan kansanedustuslaitoksesta valtioneuvostolle ja virkamiehille. Näistä puitelaeista on huonoja kokemuksia. Muun muassa Saksan liittotasavallassa on huomattu, ettei riitä tällainen puitelaki, on sellaisia kemiallisia aineita, jotka ovat niin haitallisia, niin vaarallisia, että ne pitää kieltää laissa. On myös esimerkkejä siitä, miten esimerkiksi Euroopan yhteisöt pyrkii estämään näitä kieltoja aina vedoten siihen, että ne ovat kaupan esteitä. Esimerkiksi Tanskassa on kokemusta siitä, että kun aikaisemmin oli noin 200 erilaista teollisuudessa käytettyä liotinta ja muuta kemiallista ainetta, joista oli todettu, että ne saattavat aiheuttaa syövän ihmisellä, ja näitä oli syöpämerkitty, niin syöpämerkintä tulkittiin kaupan esteeksi ja EY pakotti Tanskan poistamaan 150:stä näistä aineista tämän syöpämerkinnän. Tämä on nykyistä

käytäntöä. Myös tästä syystä olisi erittäin tärkeätä saada tähän lakiin kieltoja.

Olen tähän lakiin ehdottanut 43 §:ään kieltoa cfc-aineille, koska tiedämme, että ilmansuojelulaissa tätä kieltoa ei saada aikaiseksi. Silloin meillä ainakin olisi laissa mahdollisuus kieltää esimerkiksi uusien freoneja päästävien tuotantolaitosten toiminta. Tällä hetkellä meillä ei ole tähän mahdollisuutta. Tulen siis esittämään yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä pykälälisäystä, joka antaisi mahdollisuuden kieltää nämä freonit.

Arvoisa puhemies! Koska ensimmäisessä käsittelyssä yksityiskohtaisemmin esitin mielipiteitäni tästä laista, tyydyn nyt tähän kuitenkin korostaen, että nyt on kysymys erittäin keskeisestä ja tärkeästä lainsäädännöstä.

Ed. Astala: Arvoisa puhemies! Kemikalisoituminen on todella vakava ilmiö ja hälyttävä vaara. Kemikaalilaki hallituksen esittämässä ja valiokunnan valmistelemassa muodossa tarjoaa vain puitteet kemikaalien sääntelylle.

Pidän välttämättömänä, että eduskunta päättäisi ainakin joidenkin kemikaalien suoranaisesta kieltämisestä. Me emme saa jättää kaikkea valtioneuvoston ja muiden viranomaisten hyväntahtoisuuden varaan. Hyväntahtoisuus näissä ympäristöasioissa johtaa nimittäin yleensä elinkeinoelämän ja Teollisuuden Keskusliiton voittoon. Se voitto taas johtaa yleensä näissä asioissa syytöstehtäälle. Pelkkään hyväntahtoisuuteen vetoamalla saastuttajia ei kyllä kuriin saada.

On hyvä, että valiokunnassa edes vähemmistö halusi laissa nimenomaisesti ottaa kantaa kloorifluorihilivetyjen kieltämiseen. Edustajien Anderssonin ja Soininvaaran ajatus kloorifluorihilivetyjen eli freonien kieltämisestä nimenomaisina aineina samoin kuin ehdotus, jonka tässä käsittelyssä ryhmämme puolesta teen eräistä kloorifenoleista, tarkoittaa myös sitä, että eduskunta lakia muuttaessaan ottaisi kantaa erikseen joihinkin kemikaaleihin. Tämä olisi todella tärkeätä. Meilähän on tiedossa se, mitä ilmansuojelulain muutoksen yhteydessä on valiokunnassa tapahtunut, ja oikeastaan siihen tapahtumasarjaan sopii hyvin ed. Pulliaisen tänään esittämä toteamus siitä, että älyllinen epärehellisyys on saanut kohtalokkaan asean.

Miksi sitten on tärkeää lakiin sisällyttää

nimenomaisia kieltoja tai rajoituksia? Selvennän tätä seuraavaksi kertomalla Saksan liittotasavallasta peräisin olevan esimerkin. Euroopan yhteisöihin kuuluvassa Saksan liittotasavallassa ei liittohallitus ole voinut saattaa voimaan pentakloorifenolia koskevaa kieltoa EY:n vastustuksen vuoksi. EY:n komission kanta on ilmeisesti mm. ranskalaisen kemian suurkonsernin vaikutusvallan takia paljon lievempi. EY:n komissio heristää sormeaan Saksan liittotasavallan hallitukselle ja sanoo: "Hyi, suunnittelemanne pentakloorifenolikielto on selvästi kaupan este."

Ellei Suomessa kemikaalilakiin kirjoiteta nimettyjä kemikaaleja koskevia ehdottomia kieltoja, olen sataprosenttinen varma, että Suomen hallitus taipuu EY:n painostuksen edessä. Siis olen varma, että Suomen hallitus taipuu EY:n painostuksen edessä. On useita esimerkkejä siitä, että EY pyrkii julistamaan kaikki omia normejaan tiukemmat ympäristöä ja ihmisen terveyttä suojelevat muiden maiden säännökset kaupan esteiksi.

Jos kiellot on kirkkaasti kirjoitettu lakiin, hallituksen on pakko tuoda eduskuntaan muutosesitys, milloin EY tai muu taho painostaa. Silloin tämä sali saa päättää, kumpiko on tärkeämpää: ns. kaupan vapaus vai ihmisten ja elinympäristömme terveys. Se tulee olemaan hyvin merkittävä päätös.

SKDL:n eduskuntaryhmä haluaa lain 43 §:ään II vastalauseessa olevan uuden 3 momentin lisäksi uuden 4 momentin, joka kieltäisi pentakloorifenolin ja eräät sen sukusaineet. Ehdotuksemme eivät siis ole vastakkaisia, vaan ne täydentävät toisiaan.

Pentakloorifenolia käytetään puunsuojausaineena ja tekstiilituotteen kyllästämisen ja säilytysmyrkkynä. Terveiden ja ympäristön suojelemiseksi on pentakloorifenolikemiaalin laaja kieltö välttämätön. Pakkausmerkinnät ja käyttöohjeet eivät ole mahdollisten vaarojen torjuntaan riittävät. Pentakloorifenoli on biologisesti vaikeasti hajoava ja vaikuttaa erittäin myrkyllisesti ympäristöön. Ongelmallisia ovat siinä epäpuhtauksina esiintyvät dioksiinit ja furaanit. Dioksiini on se kuuluisa Seveson supermyrky.

Tueksi tälle arviolle haluan saattaa arvoisien kokoomuksen edustajien tietoon, että tällaisen ryhmäaloitteen on Saksan liittopäivillä tehnyt kristillisdemokraattien liittopäiväryhmä. Teidän kannattaisi tässä kysymyksessä ottaa oppia veljespuolueeltanne.

Keskustapuolueen kansanedustajia haluan valistaa tiedolla, että liberaaliseen internationaaliin teidän ohellanne kuuluva liittotasavallan vapaiden demokraattien ryhmä on myös allekirjoittanut sanotun aloitteen.

Pentakloorifenolia koskeva kieltö on siis kummankin liittopäiväryhmän yhteinen ryhmäaloite. Muodoltaan tuo aloite on toivomusaloite siitä, että liittohallitus pyrkisi vaikuttamaan siihen, että kieltö saataisiin voimaan EY:n puitteissa, kun kerran EY ei salli liittotasavallan yksin säätää asiasta lakia.

Suomessa valmistetaan mm. puunsuojausaineita, joihin sisältyy pentakloorifenolia. Joidenkin tällaisten puunsuojausaineiden tuonti lienee lopetettu — ei kuitenkaan kaikkien. Jotta pentakloorifenolia ei yksinkertaisesti vain korvattaisi muilla kloorifenoleilla, jotka suinkaan eivät ole vähemmän vaarallisia, ehdotetaan myös kiellettäväksi trikloorifenoli ja tetrakloorifenoli kaikkine isomeereineen. Esimerkiksi KY5-nimiseen suojausaineeseen, jonka valmistus on sittemmin lopetettu, sisältyi näitä muitakloorifenoleja.

Vastaavasti ehdotan 44 §:ään uutta 2 momenttia. Samalla, kun on tarpeen kieltää 43 §:n 3 momentissa mainitut kemikaalit, on tarpeet ulottaa kieltö koskemaan myös tuotteita tai tarvikkeita, jotka sisältävät tai joita on käsitelty mainituilla aineilla.

Tulen siis lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään 43 §:ään uutta 4 momenttia, joka kuuluu seuraavasti: "Seuraavien kemikaalien valmistus, maahantuonti, luovuttaminen muuhun kuin asianmukaisesti hävitettäväksi, käyttö ja muu näihin rinnastettava käsittely on kuitenkin kielletty: trikloorifenolin, tetrakloorifenolin ja pentakloorifenolin kaikkine isomeereineen." Ja tarvittaessa ehdotan muutosta myös 44 §:ään, joka kuuluu seuraavasti: "Tuotteen tai tarvikkeen, joka sisältää tai jota on käsitelty 43 §:n 4 momentissa tarkoitetulla aineella, valmistus, maahantuonti, luovuttaminen muuhun kuin asianmukaisesti hävitettäväksi, käyttö ja muu näihin rinnastettava käsittely on kuitenkin kielletty. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää helpotuksia sellaisten tuotteiden ja tarvikkeiden osalta, jotka on tuotu maahan tai täällä valmistettu ennen tämän lain voimaantuloa."

Tässä siis ehdotukset, jotka tulemme tekemään pykäläkohtaisessa käsittelyssä.

Ed. Puska: Arvoisa puhemies! Varmuuden vuoksi haluaisin uudistaa ne periaatteet, jotka kyllä ilmoitimme jo ensimmäisessä käsittelyssä. Kysymyksessä on todella tärkeä laki. Me tulemme kannattamaan freonien, cfc-aineiden, kieltämistä. Tämä kanta on esitetty vastalauseessamme. Olemme sitä mieltä, että käyttöturvallisuustiedotteet pitäisi saada maksuttomiksi, kuten työturvallisuuslaissa. Emme kannata sitä, että yksityiskohtaisia normeja voisi antaa kaksi eri ministeriötä. Kannatamme tässä suhteessa hallituksen esitystä.

Mitä tulee kemikaalien lukumäärään, voidaan hyvin kannattaa sitä periaatetta, että uusia kemikaaleja tulee ottaa käyttöön pidätyvästi ja pätevän tutkimuksen jälkeen, mutta on muistettava, että uusi kemikaali voi olla turvallisempi ja parempi kuin vanha, jolloin vanhan korvaamista uudella ei tällaisessa tapauksessa tietysti pitäisi tarpeettomasti myöskään vaikeuttaa.

Vielä suomalaisten pätevien omien normien merkitystä ja niistä kiinni pitämistä mahdollisista kaupallisista esteistä huolimatta tulemme lain kolmannessa käsittelyssä korostamaan ponsien muodossa.

Haluaisin lopuksi vielä muistuttaa asiasta, josta puhuin ensimmäisessä käsittelyssä, että erittäin myrkyllisten kemikaalien vähittäismyynti vapautuu tällä lailla aivan olennaisesti. Haluamme korostaa, että uudistuksen vaikutuksia tässä suhteessa pitäisi seurata ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin lain muuttamiseksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—3 §, 1 luvun otsikko, 4—9 §, 2 luvun otsikko, 10—14 §, 3 luvun otsikko ja 15—18 § hyväksytään keskustelutta.

19 §.

Keskustelu:

Ed. Andersson: Herra puhemies! Ehdotan, että 19 § saisi sen muodon, joka sillä on II vastalauseessa, mikä tarkoittaa sitä, että myös ympäristöministeriö voisi asetuk-

sella säättää erityisen vaarallisten kemikaalien hävittämisestä, siis kirjoittaa pakkaukseen, miten niitä hävitetään.

Ed. Pulliainen: Herra puhemies! Kannatan ed. Anderssonin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Andersson ed. Pulliaisen kannattamana ehdottanut, että pykälä saisi sen muodon, joka sillä on II vastalauseessa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Anderssonin ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 18 ei-ääntä; poissa 70. (Koneään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

4 luvun otsikko, 20—24 §, 5 luvun otsikko, 25—30 §, 6 luvun otsikko, 31—35 §, 31 §:n edellä oleva alaotsikko, 36 ja 37 §, 36 §:n edellä oleva alaotsikko, 38—41 §, 38 §:n edellä oleva alaotsikko, 42 § ja sen edellä oleva alaotsikko sekä 7 luvun otsikko hyväksytään keskustelutta.

43 §.

Puhemies: 43 § käsitellään momenteittain.

1 ja 2 momentti hyväksytään keskustelutta.

3 momentti, jota ei ole mietinnössä.

Keskustelu:

Ed. Andersson: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälään otetaan uusi kolmas momentti, joka kuuluu seuraavasti: "Kloorifluorihiilivetyjen ja muiden asetuksella määrättävien otsonikerrosta tuhoavien ke-

mikaalien valmistus, maahantuonti, luovuttaminen muuhun kuin vaarattomaksi tehtäväksi, käyttö ja muu näihin rinnastettava käsittely on kielletty. Kiellosta voidaan myöntää asetuksella poikkeuksia."

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Anderssonin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Andersson ed. Pulliaisen kannattamana ehdottanut, että pykälään lisättäisiin II vastalauseeseen mukainen 3 momentti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole 3 momenttia, "jaa", ed. Anderssonin ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 82 jaa- ja 46 ei-ääntä; poissa 71. (Koneään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

4 momentti, jota ei ole mietinnössä.

Keskustelu:

Ed. Astala: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälään hyväksyttäisiin uusi momentti, joka kuuluu seuraavasti: "Seuraavien kemikaalien valmistus, maahantuonti, luovuttaminen muuhun kuin asianmukaisesti hävitettäväksi, käyttö ja muu näihin rinnastettava käsittely on kuitenkin kielletty: trikloorifenolin, tetrakloorifenolin ja pentakloorifenolin kaikkine isomeereineen."

Mikäli ehdotukseni hyväksytään, esitän tarvittaessa muutoksen 44 §:ään.

Ed. Laaksonen: Herra puhemies! Kannatan ed. Astalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Astala ed. Laaksosen kannattamana ehdottanut, että pykälään lisättäisiin hänen edellä esittämänsä momentti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole kyseistä momenttia, "jaa", ed. Astalan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 83 jaa- ja 45 ei-ääntä; poissa 71. (Koneään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

44—46 §, 8 luvun otsikko, 47—50 §, 9 luvun otsikko, 51—54 §, 10 luvun otsikko, 55 ja 56 §, 11 luvun otsikko ja 57—59 § hyväksytään keskustelutta.

60 §.

Keskustelu:

Ed. Puska: Herra puhemies! Ehdotan, että pykälä saa I vastalauseen mukaisen sanamuodon, mikä tarkoittaa, että maksutomuudella pyritään turvaamaan käyttöturvallisuustiedotteiden saaminen. Tällöin tilanne tulisi myös yhdenmukaiseksi työturvallisuuslain kanssa, jonka mukaiset käyttöturvallisuustiedotteet ovat niin ikään maksuttomia.

Palautan vielä mieliin, että tämän pykälän kohdalla kokoomuksen edustajat muuttivat kantaansa valiokunnassa ensimmäisen ja toisen käsittelyn välillä.

Ed. Ikonen: Herra puhemies! Kannatan ed. Puskan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Puska ed. Ikonen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisessa muodossa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Puskan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 78 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 73. (Koneään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

61 ja 62 §, 12 luvun otsikko, 63—70 § ja 13 luvun otsikko, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta toisen lakiehdotuksen 4 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi kalatalouden korkotukilainoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 51

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3

Suuren valiokunnan mietintö n:o 66

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 66. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 15 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi työaikalain 3 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 45

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11

Suuren valiokunnan mietintö n:o 68

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 68. Ensin sal-

litaan asiasta yleiskeskustelu, ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Mäkipää: Herra puhemies! Työaikalain 3 §:n muuttaminen merkitsee noin 8 000 teollisuuden piirissä työskentelevän ylemmän toimihenkilön saattamista työaikalain piiriin. Ulkopuolelle jäävät ylimpään johtoon kuuluvat työntekijät ja myös yrityksen toimitusjohtaja ja välittömästi hänen alaisenaan yrityksen, liikkeen tai laitoksen johtamiseen osallistuvat henkilöt. Eräiden asiantuntijoiden mukaan arvostelua on herättänyt se, ettei ylempien toimihenkilöiden työajan käyttöä ole mahdollista valvoa, kun työskentely tapahtuu usein yrityksen ulkopuolella ja työ on useinkin suuremmaksi osaksi ns. aivotyötä.

Mielestäni lakimuutos on tarpeellinen, koska ylemmillä toimihenkilöillä ei ole ollut määriteltyä työaika, ja näin ylityöstä saadut korvausmääritykset ovat saattaneet olla epämääräisiä. Eräiden asiantuntijalausuntojen mukaan esimerkiksi yksityisissä kauppa- ja toimistoissa työskentelevät ylemmät toimihenkilöt eivät vaadi käytännössä työaikalain mukaisia korvauksia ja muita etuja. Tämä onkin ymmärrettävää, koska henkilöt pelkäävät paikkansa menetystä tai uraputken katkeamista vaatiessaan oikeuksiaan.

Perusteluissa mainitaan myös työaikojen lisääntyneen 1980-luvulla ennen kaikkea keski- ja alimman työntekijöiden, kun muilla aloilla on pyritty työajan lyhentämiseen. Tämä on omiaan lisäämään loppuun palamista ja henkisten voimavarojen vähentymistä.

Vastalauseessa kiinnitetään huomiota yksityisen ja julkisen sektorin työolosuhteisiin ja työaikasuojelun kehittämiseen. Sosiaalivaliokunta mietinnössään pitää kuitenkin tarpeellisena selvittää työaikalainsäädännön kokonaisuudistuksen mahdollisuudet, ja onkin tärkeää sekä julkisen että yksityisen sektorin alalla yhtenäistää työaikamääräykset.

Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä oleva laki antaa turvallisuutta eräiden työntekijöiden kohdalla, mikä on yksi askel parempaan suuntaan.

Ed. Stenius-Kaukonen: Herra puhemies! Olisin toivonut, että ministeri Liikanen olisi nyt ollut paikalla, kun hän on moittinut oppositiota, että oppositio ei koskaan kannata hallituksen esityksiä. Tässä on nyt esitys, jota oppositio on tukenut ja nimenomaan tukenut sosialidemokraattien hallituskumppanin kokoomuksen muutosyrityksiä vastaan. Tilanne valiokunnassahan oli se, että kokoomus yritti saada huononnuksia tähän kokoomuksenkin hallituksessa esittämään lakiehdotukseen.

On erittäin tärkeää, että ylemmät toimihenkilöt saadaan työaikalain piiriin. Tätä asiaa ylemmät toimihenkilöt ovat ajaneet kymmenen vuotta, ja asiasta on eduskunnassa usein puhuttu ja tehty kyselyjä, ja tiedän, että ministeri Puhakka on yrittänyt asiaa viedä eteenpäin. Kun nyt hallituksessa kokoomus oli esityksen takana, niin todella hämmästelinkin sitä, että sosiaalivaliokunnan kokoomuslaiset jäsenet yrittivät toimia STK:n etäispäätteenä ja tuoda huononnuksia tähän esitykseen.

STK:lla oli erittäin kiero yritys muuttaa esitystä. Se toi ehdotuksen, että lain ulkopuolelle olisi jätetty ne tilanteet, missä työntekijä on työpaikan ulkopuolella niin, että ei työtä voida valvoa. Se ei suinkaan esittänyt, että se olisi koskenut vain ylempiä toimihenkilöitä, vaan kaikkia työaikalain piirissä olevia työntekijöitä. Tällaista muutosta STK yritti ajaa varsin voimallisesti, mutta onneksi muutosesitys torjuttiin, ja siitä hallituksen sosialidemokraatit ja muut puolueet voisivat myös kiittää oppositiota. Oppositio tuki hallitusta tässä, ja näin ollen esitys on nyt menossa siinä muodossa kuin hallitus on alun perin esittänyt.

Muutamia ongelmia tähän vielä jää. Voi olla, että tulkinnasta tulee riitoja, ja myös voi olla, että työnantaja rupeaa antamaan kotityönä tehtäväksi näitä töitä. Mutta joka tapauksessa me kannatamme hallituksen esitystä.

Ed. Kärhä: Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen puheenvuoron johdosta ilmoitan, että kokoomus on ollut tämän lain säätämisen kannalla. Se tuli esiin jo kuukausia taaksepäin, jos me katsomme ministeri Kanervan haastatteluja eri ammattijärjestöjen lehdistä.

Ongelma, mikä on valiokunnassa tullut

esiin, on se, että meillä on monenmoista työaikalakia. Meillä on normaali työaikalaki, on kauppaliikkeiden ja toimistojen työaikalaki, on leipomotyölaki, talonmiesten työaikalaki, maatalouden työaikalaki, laki työajasta kotimaan liikenteen aluksissa jne. Kun eri työaikalaeissa on erilaiset määräykset, erilaiset pykälät, vastaavanlaisiin tapauksiin sovellettuna, niin käytäntö on samalla työpaikalla muodostunut ja tulee edelleenkin muodostumaan kirjavaksi. Sen takia tulevaisuudessa joudumme vielä palaamaan asiaan, joudumme vielä yhdenmukaistamaan työaikalakien erilaiset pykälät. Nimenomaan tästä on ollut kysymys, ei mistään lain eikä sen sisällön vastustamisesta.

Ed. Stenius-Kaukonen Herra puhemies! Ed. Kärhän puheeseen on vielä todettava se, että niin kuin alun perin jo sanoin, nimenomaan kokoomuksen ministerit esittivät tätä hallituksessa, mutta se, missä esitys kohtasi vastarintaa, oli sosiaalivaliokunnassa sosiaalivaliokunnan kokoomuslaisten jäsenen taholta. Ed. Kärhä antaa nyt aivan väärän kuvan siitä, minkä takia kokoomuslaiset, ainakin eräät heistä, mm. ed. Sasi, varsin voimakkaasti yrittävät saada esitykseen STK:n ajamaa muutosta. Tämä oli todellinen tilanne valiokunnassa, siitä ei pääse yli eikä ympäri, yritetään se täällä nyt selittää miten tahansa.

Mutta kuten sanoin, oppositio on tukenut tässä hallitusta, ja esitys on saatu menemään läpi ilman, että kokoomuksen vaatimia muutoksia on tehty. Pidän sitä hyvänä asiana. Vieläkin tietysti odottaisin, että ministeri Puhakka, jolle tästä tunnustuksen olen antanut, rohkenisi nyt kerran myös oppositiolle antaa tunnustusta siitä, että oppositio puolestaa hallituksen esitystä. Tämä on merkittävä ja tärkeä esitys, ja sen vuoksi on tärkeää, että se saadaan täällä nyt lävitse tässä vaiheessa siinä muodossa kuin hallitus esittää.

On tarpeen muuttaa työaikalakia, mutta sillä tavalla, että nimenomaan työntekijöiden tarpeet työajan jouston suhteen tulevat toteutetuiksi. Mutta niitä tarpeita, mitä työnantajat ovat esittäneet joustojen osalta, me emme ole voineet hyväksyä emmekä siltä osin myöskään sitä ponsilauselmaa, mikä valiokunnan mietintöön on liitetty.

Työvoimaministeri Puhakka: Herra puhemies! On varmaan paikallaan lausua hallituksen ja ylempien toimihenkilöitten puolesta lämmin kiitos oppositiolle tuesta täällä valtiopäivillä.

Ed. Kärhä: Herra puhemies! Otan ministeri Puhakan kiitoksen myös kokoomuksessa vastaan. (Naurua) Olemme ansainneet kiitoksen, sillä olemme olleet lain ja sen sisällön takana.

Mutta tämä ongelma, mikä nyt on tuotu esiin, kärjistyä tilanteessa, jossa on kysymys nimenomaan tehtaassa työskentelevästä insinöörikunnasta. 80 prosenttia Suomen insinööreistä on kauppaliikkeiden ja toimistojen työaikalain alaisia, mutta loppuosa insinööreistä, jotka lähinnä työskentelevät prosessiteollisuudessa, tulevatkin toisen työaikalain alaisiksi. He tekevät melkein samaa työtä, matkustelevat, hoitavat liikeyhteyksiä, neuvottelevat työpaikkojensa ulkopuolella. Samaa ryhmään kuuluvat insinöörit ovat erilaisen lainsäädännön alaisina, ja tämä tulee jatkuvasti tulevaisuudessakin tuottamaan ongelmia. On valitettavaa, että emme saaneet pykäläi yhdenmukaisiksi. Kansalaiset ovat eriarvoisessa asemassa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 3 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 43
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 10
Suuren valiokunnan mietintö n:o 67

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 67. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Alaranta: Herra puhemies! Toisessa käsittelyssä on kirkon eläkelaki. Mikäli

esimerkiksi oman puolueeni Suomen keskustan varapuheenjohtaja Olli Rehn kumppaneineen saisi asian päättää, tästä laista saat-taisi tulla aivan kirjaimellisesti kirkon eläkelaki eli Olli panisi koko kirkon jo eläkkeelle. Olli saa kuitenkin vielä odottaa. Niin kuin tästä huomataan, laki tarkoittaa sitä, että joustavat eläkejärjestelmät sisällytetään myös kirkon eläkejärjestelmään.

Sosiaalivaliokunta törmäsi tässä erääseen ongelmaan, ja se on se, että laki ei tunne ollenkaan varhaiseläkelautakuntaa, joka kunnan ja valtion joustavista eläkkeistä pää-tettäessä on hyvin keskeinen asia. Siksi valiokunta on esittänyt selvitettäväksi mahdollisuudet kirkon varhaiseläkelautakuntaan. Valiokunnassa oli innostusta ja valmiutta päättää asiasta jo tässä yhteydessä.

Itse kuulun niihin, jotka periaatteellisista syistä suhtautuvat varovaisemmin tällaisiin muutoksiin, koska kirkon oma parlamentti kirkolliskokous hylkäsi aikanaan mainitun lautakunnan perustamisen äänin 38—48. Kun laki muuten tuli tänne eduskuntaan kirkolliskokouksen hyväksymässä muodossa, on parempi, että tämäkin lainkohta päätetään nyt kirkolliskokouksen toivomalla tavalla.

On toki myönnettävä, että tässä kuultaa läpi kirkon vanhakantainen henkilöstöpolitiikka. Siksi Akava esimerkiksi muistutti äskettäin kokoontunutta kirkolliskokousta siitä, että kirkolla on vastuu myös omista työntekijöistään. Tätä kannanottoa lämpimästi kannatan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 2, 5 a ja 10 §, voimaantulo- ja soveltamissäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus laiksi valtion eläkelain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 48
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 13
Suuren valiokunnan mietintö n:o 70

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 70. Ensin sal-

litaan asiasta yleiskeskustelu, ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

5 ja 7 § hyväksytään keskustelutta.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös.

Keskustelu:

Ed. Alaranta: Herra puhemies! Ehdotan, että voimaantulo- ja soveltamissäännös hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Ed. P. Leppänen: Herra puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta, koska se on hyvin perusteltu tässä vastalauseessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Alaranta ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että voimaantulo- ja soveltamissäännös hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Alarannan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 76 jaa- ja 40 ei-ääntä; poissa 83. (Koneään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotus laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 36
Lakivaliokunnan mietintö n:o 8
Suuren valiokunnan mietintö n:o 71

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 71. Ensin salitaan asiasta yleiskeskustelu, ja sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 luvun 3 § ja luvun otsikko sekä 21 luvun 5 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi polttoaineverosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 68
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotus laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 69
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 24.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

14) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain 18 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 72
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

15) Ehdotukset laeiksi Jyväskylän yliopistosta annetun lain 9 §:n, Joensuun yliopistosta annetun lain 9 §:n, Oulun yliopistosta annetun lain 9 §:n ja Kuopion yliopistosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 73
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

16) Ehdotus laiksi kansaneläkelain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 78
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

17) Ehdotukset laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja laiksi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 4 a §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 81
Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 14

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

18) Ed. U. Leppäsen lakialoite n:o 46 laiksi rikoslain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. U. Leppänen: Herra puhemies! Aloite käsittää valiokunnassa parasta aikaa käsiteltävään rikoslakiin liittyen erittäin pienen yksityiskohdan koskien tietokonerikoksia, mutta tämä on tarpeellinen ja tärkeä yksityiskohta ottaa huomioon.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

19) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 27 (HE n:o 39)

20) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 28 (HE n:o 70)

21) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 29 (HE n:o 3)

22) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30 (HE n:o 60)

23) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31 (HE n:o 77)

24) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 7 (HE n:o 50)

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola
